

HIGIENE, MEDICINA Y ECONOMÍA DEL CAMP

XI

Higiene de las plantas

II

La vinya.—Desequilibri.—Tresor abandonat.—Una anècdota.—Preguntas.—Administrar y conservar.—Cosas admirables.—Ventatjes del camp.

Las plantas pera pujar sanas y robustas necessitan sol, aire, vent, aliments suficients y que 'ls agradin; que la terra 'ls probi; que estiguin lliures de herbas que se 'ls xuclan; que plogui ó se las regui en épocas convenientes; que no vinguin de planters ó llevors degeneradas; que estiguin lliures de parássits ó cucas que se las menjan ó enmalalteixen. De pares raquitichs ne surten fills raquitichs, y donan mal resultat en casaments de parents, y aixís per medi de la selecció de llevors y de caps pares, se milloran las rassas y las especies, y per aixó es bó cambiar de llevors.

Ni ha que temen que l'abus que 's fa de adobs químichs portará mal resultat si no se barrejan ab fems, y no estorva als prats y al bestiar; donchs tampoch va bè á las personas el menjar massa carn y pochs vegetals.

Respecte la vinya americana, no faltan personas de pés que creuhen anirá degenerant y agafant malalties, y que sa vida será curta; per aixó se estudia molt sobre 'ls *hybrids* de producció directa, dels quals á Cardedeu se 'n cultivan, crech ab bon resultat; y á Fransa també. La veritat es que la vinya americana s'ha de cuidar com una senyoreta, y 'l pagés entre netejarla ensofrarla y sulfatarla no se 'n mou may, y costa molt més que lo que costa si no va 'l vi car.

No hi ha dupte que en totas las cosas contrariem las lleys naturals, y per aixó hi ha un desequilibri en tot. Jo veig que se cria poch bestia; que 's cultivan pochs forratges, donchs las herbas pe 'l bestia haurian de ocupar un ters de las terras, per ser els forratjes lo més productiu; jo veig que s'assecan y perden las fullas; que no se utilisan bè los excrements y residuus animals y vegetals, ni las ayguas brutas; y que 'ls pochs fems que se arreplegan se deixan al aire lliure sense apretar ni tapar á l'acció del sol y la pluja, perdent tota la seva sustancia; es dir un tresor abandonat. Jo veig molt poca afició á enterarse dels progressos agrícols y aplicarlos, y fins veig ab tristesa que al oferir als pagesos la taula de salvació ab la unió y associació, fan l'orni ó 'l Simón del oncle, y fins me trobo que al proposar los medis segurs de millorar la seva situació, fan el paper de met, y no volen sortir de la rutina: donchs ja que es tan difícil convencer als grans, amarrats á lo que han vist fer, tussuts per no volguer entrar en el camí del verdader progrés, no queda mes medi que convencer als petits ab la *educació agrícola* en totas las esco-